

unสรุป Workshop on National Immunization Program and Vaccine Coverage in ASEAN Countries

บทความโดย นพ. วรรณิต ใจดาบ

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง National Immunization Program and Vaccine coverage in ASEAN countries ซึ่งประกอบด้วยผู้เข้าร่วมประชุมจาก 9 ประเทศได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนามสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. โปรแกรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศในอาเซียน

โปรแกรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันระดับชาติของแต่ละประเทศเริ่มต้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

ปี ค.ศ. 1863 และทศวรรษ 1950 สิงคโปร์และมาเลเซีย เริ่มการให้วัคซีนป้องกันโรค

ปี ค.ศ. 1976 ฟิลิปปินส์เริ่ม (Expanded program of immunization) ในเด็กและทารกอายุต่ำกว่า 8 ปี

ตารางเปรียบเทียบวัคซีนพื้นฐานในอาเซียน

	BCG	DTP	HBV	Hib	OPV	M/MR/MMR	JE	PCV	Rota
กัมพูชา	√	DTwP-HB-Hib			3	2	partly	-	-
อินโดนีเซีย	√	DTwP, HBV		-	5	2	-	-	-
ลาว	√	DTwP-HB-Hib			3	1	partly	-	partly
มาเลเซีย	√	DTaP-IPV-Hib, HBV			-	2 (1, 7 yr)	MBD3	-	-
เมียนมาร์	√	DTwP-HB-Hib			3	2	-	-	-
ฟิลิปปินส์	√	DTwP-HB-Hib			3	M (9-12mo), MMR (12-15mo)	-	3+0	√
สิงคโปร์	√	DTaP-IPV-Hib, HBV			-	2 (12, 18 mo)	-	2+1	-
ไทย	√	DTwP-HB		-	5	2	√	-	partly
เวียดนาม	√	DTwP-HB-Hib			3	2	partly	-	-

√ = ได้รับวัคซีน DTwP-HB-Hib= diphtheria-tetanus-whole cell pertussis-hepatitis B-Haemophilus influenza type B vaccine, DTwP= diphtheria-tetanus-whole cell pertussis vaccine, HBV= hepatitis B vaccine, DTaP-IPV-Hib= diphtheria-tetanus-acellular pertussis-inactivated polio-Haemophilus influenza type B vaccine, DTwP-HB= diphtheria-tetanus-whole cell pertussis-hepatitis B vaccine, partly= ได้รับในบางพื้นที่ MBD= mouse brain derivative vaccine

2. ความสำเร็จในการควบคุมโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

- โรคโปลิโอถูกกำจัดไปจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- กัมพูชาไม่พบผู้ป่วยโรคหัดตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 หลังการรณรงค์กวาดล้างหัด
- เมียนมาร์ไม่พบผู้ป่วยบาดทะยักในมารดาและทารกตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010
- ไทยเป็นผู้นำในการเริ่มให้วัคซีนไขหวัดใหญ่ในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงในภูมิภาค

3. ปัญหา อุปสรรค ความท้าทายในการให้บริการวัคซีน

- ปัญหาความครอบคลุมของวัคซีนไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในบริเวณชนบทห่างไกล กลุ่มประชากรที่อัตราการเคลื่อนย้ายสูงเช่น กลุ่มแรงงานต่างชาติดูแล ผู้อพยพ บริเวณที่มีปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองหรือสงคราม เช่น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศมีลักษณะเป็นเกาะ เช่น อินโดนีเซียทำให้เกิดความยากลำบากในการเข้าถึงวัคซีน
- ปัญหาคุณภาพของวัคซีน เช่น ปัญหาการควบคุมคุณภาพระบบลูกโซ่ความเย็น
- ปัญหาไม่สามารถเข้าถึงวัคซีนทางเลือกเนื่องจากวัคซีนมีราคาแพง
- ปัญหากลุ่มต่อต้านวัคซีน โดยเฉพาะในประเทศอินโดนีเซีย
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางระบาดวิทยา การเกิดโรคอุบัติใหม่ อุตุนิบัติทำให้เกิดความท้าทายในการรักษาอัตราความครอบคลุมของวัคซีนในประเทศมาเลเซีย
- ปัญหาความครอบคลุมวัคซีนลดลงหลังจากเกิดการเสียชีวิตของทารกหลังได้รับวัคซีนตัวแรกในประเทศเวียดนาม
- ความท้าทายในการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะในประชากรกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรครุนแรง
- ความท้าทายในการนำวัคซีนใหม่เข้าสู่ตารางวัคซีนพื้นฐานในแต่ละประเทศ รวมถึงการพัฒนาตารางวัคซีนให้ทันสมัย
- ความท้าทายในการติดตามประสิทธิภาพและการเฝ้าระวังความปลอดภัยของวัคซีนในประเทศสิงคโปร์ ตัวอย่างเช่น การลดลงของภูมิคุ้มกันจากวัคซีนไอกรนชนิดไร้เซลล์เพิ่มความเสี่ยงในการเกิดโรค

4. การแก้ไขปัญหาในการบริหารจัดการวัคซีน

- ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้นำทางศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มความครอบคลุมวัคซีน
- เพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างชุมชนและศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อความสำเร็จในการเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- ปรับปรุงระบบลูกโซ่ความเย็น รวมถึงอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
- ปรับปรุงระบบเฝ้าระวังโรค การรายงานผลข้างเคียงจากวัคซีนให้มีประสิทธิภาพ
- มีการนำร่องและการศึกษาประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของวัคซีนใหม่โดยนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงตารางวัคซีนพื้นฐานให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่
- การใช้สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชนเพื่อลดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ต่อต้านการให้วัคซีน
- การรวมกลุ่มของประเทศในอาเซียนเพื่อกำหนดราคาวัคซีนเนื่องจากในปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตวัคซีนมีการจำหน่ายวัคซีนแต่ละประเทศในราคาที่แตกต่างกัน
- การพิสูจน์หาสาเหตุการเสียชีวิตหลังได้รับวัคซีนว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับวัคซีนเพื่อลดความตื่นตระหนกของประชาชน ส่งผลให้รักษาอัตราการครอบคลุมของวัคซีนได้
- ออกกฎหมายให้การบริการวัคซีนให้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลต้องให้การดูแลและสนับสนุนเช่นเดียวกับในประเทศฟิลิปปินส์

สรุป

การประชุมครั้งนี้เป็นการระดมสมอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามบริบทของแต่ละประเทศ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการลดหรือกำจัดโรคที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีนให้หมดไป เพื่อให้ประชากรในภูมิภาคอาเซียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคต